

Mye nytt fra NIOM

Jan Olsson tiltrådte som ny direktør for NIOM as i januar. Han vil skape større bredde i virksomheten. Og snart skal hele instituttet flytte.

Samtidig med at Jan Olsson overtok som øverste leder endret Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) status fra nordisk institutt til nordisk samarbeidsorgan, og ble eget aksjeselskap under UniRand as. Eierskapet av NIOM ble med det overført fra Nordisk Ministerråd til det norske Helse- og omsorgsdepartementet og UniRand as. UniRand sier om seg selv at det er et konsern med fire datterselskap, hvorav NIOM as er ett, som koordinerer og tilrettelegger virksomhet i randsonen til Universitetet i Oslo (UiO). De andre tre er Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis (Atferds-senteret), Nasjonalt kunnskapssenter for vold og traumatisk stress og Digitalisering av forskningsmateriale (Dig-Forsk). Med randsonen menes for øvrig virksomhet som faller innenfor universitetets formål, men som ikke hører inn under kjernevirksomheten til universitetet.

Fordelen med å komme under UniRand er at NIOM knyttes nærmere akademia. I forhold til universitetsmiljøene har instituttet vært litt avsideliggende, sier Olsson, og mener det vil endre seg med den nye organiseringen.

– Blir NIOM mer norsk og mindre nordisk med denne endringen?

– Nei, det er ikke meningen. Det nordiske samarbeidet skal fortsette som tidligere og de nordiske landene skal sikres fortsatt innflytelse gjennom deltakelse i styret til NIOM as. Nordisk Råd finansierer fortsatt cirka halvparten av virksomheten, mens den andre halvdel er inntekter vi har av oppdrag, hovedsakelig for helsemyndighe-

Jan Olsson har overtatt direktørstolen i NIOM as. Nå skal stolen flyttes til nye lokaler.

tene i de nordiske landene. Så her er hele Norden like sterkt inne som før.

Viktig med rekruttering og større bredde

– Dessuten blir kjernevirksomheten den samme som tidligere, og ennå mer forskningsbasert enn før. Forskning er avhengig av samarbeid mellom flere land og miljøer for å bli god, og jeg har spesielt stor tro på det nordiske samarbeidet i så måte. Vi forstår hverandre godt og samarbeider godt. NIOM representerer i så måte et unikt forskningsmiljø. Jeg var gjesteforsker her selv på 90-tallet og opplevde et særdeles godt samarbeid avdelingene imellom, som var annerledes enn mer konkurransepregede miljøer jeg har sett andre steder, forteller Olsson.

– En bekymring vi har er imidlertid at miljøene innen biomaterialforskning flere steder ikke har hatt den etterveksten som er nødvendig for å beholde levende forskningsmiljøer. Det er ingen til å overta etter hvert som

forskere nå blir eldre og skal pensjoneres. Vi ser det både i København, Göteborg og Oslo, og dette må vi få gjort noe med. NIOM ser det som sin oppgave å ta tak i dette og ønsker nå å tilby kunnskapsformidling til lærestedene, for å skape større interesse og bedre rekrutteringen til fagområdet. Vi vil gjerne samarbeide med de ulike utdanningsinstitusjonene om dette, og kanskje komme sterkere inn i deler av grunnutdanningen. Samtidig ser vi på muligheter for fjernundervisning.

– Videre vil jeg si at det er biomaterialer som er vårt hovedområde, først og fremst odontologiske. Samtidig ser vi at steget til for eksempel ortopediske biomaterialer ikke er lang, og jeg ser gjerne at NIOMs virksomhet får en større bredde ved å innlemme biomaterialer med andre enn odontologiske formål inn i vår forskningsvirksomhet. Det er de samme materialene det er snakk om, de bare brukes forskjellige steder i kroppen. Å forske på disse materialene på ett og samme sted, uan-

sett hvor i kroppen de skal brukes, ser jeg som hensiktsmessig. Likeledes ser jeg en utvidelse av perspektivene og virksomheten som en naturlig utvikling, sier Olsson og fortsetter:

– 1. april utlyste dessuten Nordisk Råd en ny omgang med utviklingsmidler til en såkalt nordisk master. Hensikten er å fange opp og forene miljøer og ulike kunnskapsområder. Min ambisjon her er at NIOM i samarbeid med ledende forskningsmiljøer i Norden skal kunne drive utviklingen av en nordisk master i biomaterialvitenskap, som kan bli så interessant og attraktiv at den tiltrekker seg studenter fra både Norden og andre land, sier Olsson.

– For vårt vedkommende handler det nå i første omgang om å søke om de utlyste midlene, som dreier seg om en million danske kroner per prosjekt, sammen med institusjoner fra minst tre nordiske land. Målsettingen er å få med fag som går ut over de rent odontologiske, blant annet medisinske og tekniske forskningsmiljøer som peker seg ut som veldig interessante å samarbeide med om dette, og som kan gi oss nettverk som vil bli veldig viktige i fremtiden.

– Fremtiden kommer til å handle om

å rive vegger og ikke være så strikt odontologiske som vi har vært tidligere. Vi må få en større bredde i virksomheten vår. Samtidig må vi være pasientnære og problemstillingene vi arbeider med må være klinisk relevante. Det må være en klar kobling til klinikken.

På flyttefot

En ukes tid før Jan Olsson tiltrådte sin nye stilling kom beskjeden om at huset de holder til i på Haslum i Bærum skal gjøres om til boliger, og at instituttet må flytte. Det var litt av en overraskelse for den nye direktøren og de 21 fast ansatte. Medregnet stipendiater og løsarbeidere er det et sted mellom 25 og 30 som skal finne et nytt tilholdssted.

– Det er en veldig stor sak å flytte en virksomhet som NIOMs. Vi har helt spesielle behov naturligvis, når det gjelder lokaler, med tanke på laboratoriene våre. Samtidig ser vi at vi har fått en mulighet til å komme nærmere det universitetsmiljøet vi er og ønsker å være en del av. Vi ser helt klart det positive i utfordringen og utviklingsmulighetene denne flyttingen medfører. Det gir oss en ny start på et nytt sted. Markedet har også aktuelle eien-

dommer å tilby, så vi ser lyst på mulighetene til å finne noe egnet. Tiden er imidlertid svært knapp. Ideelt sett skulle vi hatt mye bedre tid til å planlegge en slik flytting. Et åpenbart problem er at flyttingen ikke er budsjettetert – den kom jo så brått på. Vi regner med en ikke ubetydelig kostnad på 40–50 millioner norske kroner, som altså ikke finnes i budsjettet.

– Hvordan løser dere dette?

– Vi har satt en ekstern konsulent på saken, som jobber med å finne en god løsning for oss, og det arbeidet er kommet langt. Vi håper at Stortinget kan få et forslag til godkjenning før sommeren. Det er der beslutningen tas. På høyeste nivå. Planen er å være i nytt hus ved neste årsskifte, forteller Olsson, som etter en overgangsperiode med deltid flyttet over kjølen på heltid 1. mars.

Med så store oppgaver er det fint å kunne vie seg til arbeidet i full stilling.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi